

Nr 128.

Godkänd av första kammaren den 15 april 1931.

Godkänd av andra kammaren den 15 april 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkten 168, gjorda framställning angående anslag till arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken m. m., dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverk och statens folkskoleseminarier.

(Statsutskottets utlåtande nr 51.)

Till Konungen.

1:o) I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 168 av det vid statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att från och med vårterminen 1931 extra ordinarie lärare med full tjänstgöring vid allmänt läroverk, som biträder vid de efter terminens slut infallande inträdesprövningarna till realskolans första klass och lyceets första krets, skall — i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må äga rätt meddela — för de dagar, som förflyta efter terminens slut till och med inträdesprövningarnas avslutning, äga uppbära ersättning enligt de grunder, efter vilka hans arvode under terminen utgått,

dock att sådan ersättning icke må tillkomma lärare, vilken för uppehållande av förordnande som extra ordinarie lärare är tjänstledig från av honom innehavd ordinarie tjänst,

dels ock till arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 936,920 kronor.

Vad först angår det begärda medgivandet i fråga om ersättning åt extra ordinarie lärare för biträde vid inträdesprövningarna anser sig riksdagen böra framhålla, att till dessa prövningars förrättande de ordinarie lärarna i regel böra anlitas. Endast mera undantagsvis, då särskilda hinder eller svårigheter möta mot att avhålla prövningarna allenast med tillhjälp av ordinarie lärarkrafter, bör det ifrågakomma att för ändamålet taga i anspråk extra ordinarie lärare. Dock anser riksdagen, att sådana extra ordinarie ämneslärare, som åtnjuta den av riksdagen från och med budgetåret 1928/1929 medgivna arvodesförhöjningen, icke böra erhålla här ifrågavarande ersättning, utan synas dessa böra, såsom ett villkor för arvodesförhöjningens utgående, åläggas skyldighet att utan särskild ersättning tjänstgöra vid inträdesprövningarna. Med utgångspunkt härifrån har riksdagen ansett, att det belopp, som erfordras för bestridande av ifrågavarande ersättningar, kan nedsättas från det av Eders Kungl. Maj:t beräknade, 6,000 kronor, till hälften därav, alltså 3,000 kronor.

Beträffande de under denna punkt i övrigt framlagda beräkningarna vill riksdagen erinra om att riksdagen tidigare beslutat inrättande av allenast 8 nya lektorstjänster för budgetåret 1931/1932 mot av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta 20. Med hänsyn härtill bör beräknas anslag till arvoden åt 12 extra lärare utöver vad Eders Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt avser eller alltså en merkostnad av $(12 \times 3,300 =)$ 39,600 kronor.

Vidare bör uppmärksammas, att de i huvudtiteln åberopade anslagsberäkningarna äro gjorda med utgångspunkt från det för manliga lärare bestämda arvodet. Emellertid förekommer numera bland extralärarkåren ett icke oväsentligt antal kvinnor, för närvarande, enligt vad riksdagen inhämtat, uppgående till 22, och man torde kunna förutsätta, att för nästa budgetår någon minskning av detta antal icke kommer att ske, snarare tvärtom. Under sådana förhållanden anser riksdagen riktigt, att hänsyn härtill tages vid beräkningen av anslagsbehovet, sålunda att för 22 extralärare räknas allenast med det för adjunktskompetent kvinnlig extralärare fastställda arvodet, 3,000 kronor (i stället för manligt arvode 3,300 kronor). Härigenom kan det erforderliga beloppet minskas med $(22 \times 300 =)$ 6,600 kronor.

Enligt vad riksdagen har sig bekant, föreligger för närvarande hos Eders Kungl. Maj:t en framställning om inrättande av en fyraårig realskollinje vid västra realskolan i Göteborg. Denna framställning, som inkom till Eders Kungl. Maj:t å sådan tid, att hänsyn till densamma icke kunde tagas vid statsverkspropositionens avfattande, påkallar medel till en extra lärarkraft.

Riksdagen kan givetvis icke taga ställning till frågan, huruvida framställningen är förtjänt av bifall eller ej; detta är en sak, som ankommer på Eders Kungl. Maj:t. Därest emellertid Eders Kungl. Maj:t skulle finna framställningen förtjänt av bifall, torde möjlighet härtill finnas utan att med hänsyn härtill någon ökning av anslaget behöver beräknas.

Frånsett ersättningen till extra ordinarie lärare för biträde vid inträdesprövningarna har behovet av medel till extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken av departementschefen uppskattats till 929,800 kronor. I enlighet med vad riksdagen förut anfört, böra till denna summa läggas följande belopp, nämligen dels 3,000 kröner, dels ock 39,600 kronor eller sammanlagt 42,600 kronor. Å andra sidan kan, med hänsyn till vad ovan anförts ifråga om de kvinnliga extra lärarna, en minskning ske med 6,600 kronor. Till omförmälda summa å 929,800 kronor bör alltså läggas ett belopp av 36,000 kronor, varigenom ifrågavarande anslag för budgetåret 1931/1932 skulle komma att uppgå till 965,800 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag,

dels medgivit, att från och med vårterminen 1931 extra ordinarie lärare med full tjänstgöring vid allmänt läroverk, vilken icke åtnjuter arvodesförhöjning och som biträder vid de efter terminens slut infallande inträdesprövningarna till realskolans första klass och lyceets första krets, skall — i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t må äga rätt meddela — för de dagar, som förflyta efter terminens slut till och med inträdesprövningarnas avslutning, äga uppbära ersättning enligt de grunder, efter vilka hans arvode under terminen utgått, dock att sådan ersättning icke må tillkomma lärare, vilken för uppehållande av förordnande som extra ordinarie lärare är tjänstledig från av honom innehavd ordinarie tjänst;

dels ock till arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra anslag av 965,800 kronor.

2:o) I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 169 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till beredande av arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverk och statens folkskoleseminarier för budgetåret 1931/1932 beräkna ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 13 februari 1931 dagtecknad proposition, nr 97, föreslagit riksdagen att

dels besluta följande ändrade grunder angående avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänt

läroverk eller statens folkskoleseminarier, att gälla från och med läsåret 1931/1932 till och med läsåret 1934/1935:

1) Extra eller vikarierande ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarium, vilken förvärvat behörighet för lektors- eller adjunktstjänst vid allmänt läroverk eller lektorstjänst vid folkskoleseminarium och med nit och skicklighet under minst sex terminer bestritt full tjänstgöring vid någon av nu nämnda läroanstalter, skall åtnjuta arvode, manlig lärare med 3,650 kronor och kvinnlig lärare med 3,250 kronor för år räknat.

2) Här avsedd lärare, som under ytterligare minst sex terminer bestritt full tjänstgöring vid någon av nyssnämnda läroanstalter, skall under enahanda villkor, som i mom. 1 säges, åtnjuta arvode, manlig lärare med 4,000 kronor och kvinnlig lärare med 3,500 kronor för år räknat.

3) Ovan angivna arvodesbelopp må jämväl tillkomma här avsedd lärare, som i övrigt fullgjort därför stadgade villkor, ändock att han på grund av vederbörligen styrkt sjukdom varit entledigad från meddelat förordnande under högst en femtedel av eljest föreskrivna tjänstgöringsperioder.

4) Här föreskriven avlöning tillträdes vid början av terminen efter den, under vilken lärare uppfyllt ovan föreskrivna villkor;

dels ock, vid bifall till ovan framlagda förslag, under åttonde huvudtiteln till arvodesförhöjning åt i det föregående nämnda icke-ordinarie lärare för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 95,000 kronor.

Den förbättring i de extra ordinarie lärarnas avlöningsförhållanden, som här föreslagits att äga tillämpning under tiden från och med läsåret 1931/1932 till och med läsåret 1934/1935, synes riksdagen välmotiverad med hänsyn till de mindre gynnsamma ekonomiska villkor och befordringsförhållanden, under vilka denna kår har att arbeta. Gentemot förslagets detaljer, sådana de i propositionen utformats, har riksdagen icke något att erinra i vidare mån, än att riksdagen, i anslutning till vad riksdagen under nästföregående punkt anfört beträffande skyldighet för extra ordinarie ämneslärare vid allmänt läroverk, vilken åtnjuter arvodesförhöjning, att biträda vid inträdesprövningarna, velat framhålla, att bestämmelse härom synes böra inflyta i de närmare föreskrifter i ämnet, som Eders Kungl. Maj:t framdeles kommer att utfärda.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat följande ändrade grunder angående avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarier, att gälla från och med läsåret 1931/1932 till och med läsåret 1934/1935:

1) Extra eller vikarierande ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänt läroverk eller statens folkskoleseminarium, vilken förvärvat behörighet för lektors- eller adjunktstjänst vid allmänt läroverk eller lektorstjänst vid

folkskoleseminarium och med nit och skicklighet under minst sex terminer bestritt full tjänstgöring vid någon av nu nämnda läroanstalter, skall åtnjuta arvode, manlig lärare med 3,650 kronor och kvinnlig lärare med 3,250 kronor för år räknat.

2) Här avsedd lärare, som under ytterligare minst sex terminer bestritt full tjänstgöring vid någon av nyssnämnda läroanstalter, skall under enahanda villkor, som i mom. 1 säges, åtnjuta arvode, manlig lärare med 4,000 kronor och kvinnlig lärare med 3,500 kronor för år räknat.

3) Ovan angivna arvodesbelopp må jämväl tillkomma här avsedd lärare, som i övrigt fullgjort därför stadgade villkor, ändock att han på grund av vederbörligen styrkt sjukdom varit entledigad från meddelat förordnande under högst en femtedel av eljest föreskrivna tjänstgöringsperioder.

4) Här föreskriven avlöning tillträdes vid början av terminen efter den, under vilken lärare uppfyllt ovan föreskrivna villkor;

dels ock under åttonde huvudtiteln till arvodesförhöjning åt i det föregående nämnda icke-ordinarie lärare för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra förslagsanslag av 95,000 kronor.

Stockholm den 15 april 1931.

Med undersåtlig vörtnad.
